

EUROPEES PARLEMENT

2004

2009

Zittingsdocument

28.1.2009

B6-0070/2009

ONTWERPRESOLUTIE

ingediend overeenkomstig artikel 103, lid 2 van het Reglement, door

- Sarah Ludford, Ignasi Guardans Cambó, Marco Cappato, Anneli Jäätteenmäki, namens de ALDE-Fractie
- Monica Frassoni, Daniel Cohn-Bendit, Kathalijne Maria Buitenweg, Jean Lambert, Raül Romeva i Rueda, Cem Özdemir, Hélène Flautre, namens de Verts/ALE-Fractie
- Giusto Catania, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Miguel Portas, Vittorio Agnoletto, Jens Holm, Willy Meyer Pleite, namens de GUE/NGL-Fractie

over Guantánamo

Resolutie van het Europees Parlement over Guantánamo

Het Europees Parlement,

- gelet op de internationale, Europese en nationale instrumenten op het gebied van mensenrechten, fundamentele vrijheden en het verbod op willekeurige opsluiting, gedwongen verdwijning en marteling, zoals het Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten en het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing van 10 december 1984,
- gezien de trans-Atlantische samenwerking tussen de Verenigde Staten en de Europese Unie en haar lidstaten, inclusief de samenwerking op het gebied van terrorismebestrijding,
- onder verwijzing naar/gezien
 - zijn resolutie van 13 juni 2006 over de situatie van de gevangenen in Guantánamo¹,
 - zijn resolutie van 16 februari 2006 over Guantánamo, P6_TA(2006)0070²,
 - zijn aanbeveling aan de Raad van 10 maart 2004 over het recht van de gedetineerden in Guantánamo op een eerlijk proces²,
 - zijn resolutie van 7 februari 2002 over de gevangenen in Guantánamo Bay¹,
 - de resoluties van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa,
 - het verslag van 15 februari 2006 van de mensenrechtencommissie van de VN,
 - de verklaringen van de speciaal rapporteurs van de VN,
 - de conclusies en aanbevelingen van de VN-commissie tegen marteling die betrekking hebben op de Verenigde Staten,
 - de verklaring van 20 januari 2009 van de Voorzitter van het Europees Parlement,
 - de verklaring van 19 januari 2009 van de commissaris voor de mensenrechten van de Raad van Europa,
 - de verklaring van de EU-coördinator voor terrorismebestrijding,
 - de verklaringen van de Europees commissaris voor justitie, vrijheid en veiligheid en van het EU-voorzitterschap,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 14 februari 2007 over het verondersteld gebruik door de CIA van Europese landen voor het vervoer en illegaal vasthouden van gevangenen (verslag-Fava) en gezien de activiteiten van de Raad van Europa met betrekking tot deze kwestie,
- gelet op artikel 103, lid 4 van zijn Reglement,

¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2006-0254+0+DOC+XML+V0//EN&language=EN>

² http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=EN&reference=P6-TA-2006-0070&type=TA#def_1_1

- A. overwegende dat de Verenigde Staten, in de nasleep van de terroristische aanvallen van 11 september 2001, in januari 2002 in Guantánamo Bay (Cuba) een streng beveiligde detentiefaciliteit hebben geopend waar terrorismeverdachten worden vastgehouden en overwegende dat de Verenigde Staten terrorismeverdachten hebben vastgehouden in geheime detentiefaciliteiten elders in de wereld, inclusief in EU-lidstaten,
- B. overwegende dat de gevangenen in Guantánamo Bay en in de geheime detentiefaciliteiten hun fundamentele rechten zijn ontzegd, inclusief het recht op een eerlijk proces, en dat zij zijn gemarteld,
- C. overwegende dat gedeeltelijke en beperkte rechten, inclusief de mogelijkheid een zaak aanhangig te maken bij Amerikaanse burgerlijke rechtbanken, zijn erkend in een reeks uitspraken van VS-rechtbanken, inclusief het Hooggerechtshof,
- D. overwegende dat vier gevangenen in Guantánamo Bay zelfmoord hebben gepleegd, na te zijn onderworpen aan wrede ondervragingstechnieken, zoals gesimuleerd verdrinken ("waterboarding"), die neerkomen op foltering en wrede, onmenselijke of ontorende behandeling,
- E. overwegende dat de voormalige directeur van de CIA, Michael Hayden, heeft verklaard dat deze organisatie bijna honderd Al-Qaeda-verdachten in geheime detentiefaciliteiten heeft vastgehouden, dat een derde van hen is onderworpen aan dwangondervragingen en dat bij drie, inclusief Khalid Sheikh Mohammed, die ervan wordt beschuldigd het brein achter de aanslagen van 11 september te zijn geweest, de methode van het gesimuleerd verdrinken is gehanteerd,
- F. overwegende dat de gevangenen in Guantánamo daar door de VS-autoriteiten heen zijn gebracht met militaire en CIA-vluchten die vaak over EU-grondgebied zijn gegaan, waarbij in sommige gevallen ook tussenlandingen in bepaalde EU-lidstaten zijn gemaakt; overwegende dat Guantánamogevangenen in sommige gevallen in bepaalde lidstaten in het kader van het programma buitengewone uitleveringen zijn ontvoerd, terwijl anderen zijn overgebracht naar derde landen en martelingen hebben ondergaan in plaatselijke gevangenissen,
- G. overwegende dat sommige lidstaten de VS-autoriteiten hebben benaderd om de vrijlating en repatriëring te vragen van gevangenen die de nationaliteit van deze lidstaten hebben of voorheen op het grondgebied van deze lidstaten hebben verbleven; overwegende dat functionarissen van bepaalde lidstaten toegang tot Guantánamogevangenen hebben gekregen en deze ook hebben ondervraagd om hetgeen hun door de VS- autoriteiten ten laste wordt gelegd, te verifiëren,
- H. overwegende dat door de Amerikaanse autoriteiten een lijst met 759 voormalige en huidige gevangenen in Guantánamo is gepubliceerd; overwegende dat 525 gevangenen zijn vrijgelaten, terwijl 5 in gevangenschap zijn overleden; overwegende dat er momenteel nog circa 250 gevangenen in Guantánamo zijn, waaronder:
- een aantal gedetineerden die voor vrijlating in aanmerking komen, aangezien zij nooit in staat van beschuldiging zijn gesteld en naar verwachting niet van een misdaad zullen worden beschuldigd, van wie er circa 30 door de Verenigde Staten zijn erkend

als zijnde gezuiverd van elke verdenking, maar die niet terug kunnen naar hun land van herkomst, omdat zij het gevaar lopen vervolgd of gefolterd te worden of omdat hun regering weigert hen terug te nemen (hieronder 17 Oeigoeren, moslims uit China die op bevel van een Amerikaanse rechter in oktober binnen de Verenigde Staten moesten worden vrijgelaten; de regering heeft beroep tegen deze uitspraak ingesteld) (mogelijkheid voor overbrenging naar een andere plek),

- een aantal gedetineerden die de Verenigde Staten hebben besloten niet te vervolgen, maar die volgens de VS-regering in gevangenschap moeten blijven of onder streng toezicht van hun regering moeten komen te staan, aangezien zij potentieel gevaarlijk zijn (mogelijkheid voor overbrenging naar een andere plek),
- een aantal gedetineerden die door de VS-autoriteiten als "gevaarlijk" worden beschouwd,

- I. overwegende dat de vorige VS-regering heeft verklaard jarenlang informele verzoeken aan de EU-lidstaten te hebben gericht om samen te werken met het oog op een gezamenlijke oplossing voor de kwestie van de Guantánamogevangenen die niet in staat van beschuldiging zijn gesteld of die zijn vrijgesproken en die niet naar hun eigen land kunnen worden gerepatriëerd en overwegende dat de Portugese minister van Buitenlandse Zaken zijn ambtsgenoten in de EU heeft gevraagd een politiek besluit te nemen om deze personen naar de EU-lidstaten over te brengen en heeft verklaard dat Portugal hiertoe bereid is,
- J. overwegende dat het beroep op foltering en andere illegale methoden als gevolg heeft dat het vergaarde "bewijs" niet ontvankelijk is voor de rechter, hetgeen vervolging en veroordeling wegens terrorisme onmogelijk maakt, en overwegende dat Guantánamo een mondiaal probleem is geworden, doordat het loutere bestaan ervan de geloofwaardigheid van de internationale gemeenschap in de strijd tegen het terrorisme heeft ondermijnd,
 1. wijst op zijn herhaalde verzoek de detentiefaciliteiten in Guantánamo Bay en alle andere, soortgelijke detentiefaciliteiten die rechtstreeks of onrechtstreeks door de VS-autoriteiten worden beheerd, waar zij zich ook bevinden, te sluiten en is bijgevolg bijzonder tevreden met de verklaringen van VS-president Barack Obama en met diens regeringsbesluit de militaire commissies op te schorten en Guantánamo binnen 12 maanden te sluiten; is tevreden met het engagement van Obama's regering om de ondervragingstechnieken waarvan zij gebruik maakt, te herzien en praktijken als gesimuleerd verdrinken te verbieden;
 2. wijst erop dat de strijd tegen het internationale terrorisme, dat een gevaar vormt voor de fundamentele mensenrechten die in onze maatschappijen gelden, een van de prioriteiten van de Europese Unie en de Verenigde Staten is en alleen gebaseerd kan zijn op gedeelde waarden als de toepassing van het internationale recht op het gebied van de mensenrechten en de eerbiediging van democratie en rechtsstaat en verzoekt de Europese Unie en de Verenigde Staten de trans-Atlantische dialoog over een nieuwe gemeenschappelijke benadering voor de aanpak van terrorisme op basis van de genoemde gemeenschappelijke waarden, te intensiveren;
 3. verzoekt de VS-autoriteiten de mensenrechten en fundamentele vrijheden van de Guantánamogevangenen te erkennen, op basis van het internationale recht en het

grondwettelijk recht van de VS, zodat iedereen wordt behandeld overeenkomstig het internationale recht en het recht op het gebied van de mensenrechten en iedereen die wordt aangeklaagd, onmiddellijk in een eerlijke openbare zitting door een bekwaame, onafhankelijke en onpartijdige rechtbank of internationaal tribunaal wordt berecht; verzoekt de VS-autoriteiten de militaire commissies af te schaffen en geen wet over onbeperkte detentie in de Verenigde Staten goed te keuren;

4. is van mening dat de VS-autoriteiten, omdat zij het probleem hebben gecreëerd, als eerste verantwoordelijk zijn voor het vinden van een oplossing om ervoor te zorgen dat de mensenrechten en fundamentele vrijheden van de Guantánamogevangenen worden erkend, op basis van het internationale recht en het grondwettelijk recht van de VS, en dat:
 - de gevangenen naar behoren en zonder uitstel in een eerlijke openbare zitting door een bekwaam, onafhankelijk en onpartijdig tribunaal worden berecht en dat zij worden veroordeeld en opgesloten in de Verenigde Staten, als zij verantwoordelijk zijn voor de misdaden die hun door de Verenigde Staten ten laste worden gelegd,
 - degenen die niet in staat van beschuldiging worden gesteld of die worden vrijgesproken, de keuze krijgen tussen enerzijds verblijfsrecht in of staatsburgerschap van de Verenigde Staten of repatriëring en anderzijds de verlening van asiel en humanitaire bescherming door de Verenigde Staten of in een derde land, als zij gevaar lopen in eigen land te worden vervolgd, en toegang krijgen tot een herstel- en compensatiemechanisme overeenkomstig artikel 14 van het VN-Verdrag tegen foltering;
5. wijst erop dat diverse EU-lidstaten betrokken waren bij of actief of passief hebben samengewerkt met de VS-autoriteiten met betrekking tot het illegale transport door de CIA en het Amerikaanse leger van gevangenen naar en/of de detentie van deze gevangenen in Guantánamo en in "geheime gevangenissen" waarvan het bestaan is erkend door president Bush – en bewezen door recent vrijgegeven informatie over de inwilliging door regeringen van Amerikaanse verzoeken om toestemming om over het grondgebied van hun land te vliegen en door regeringsinformatie over de geheime gevangenissen – en dat de EU-lidstaten een bijzonder deel van de politieke verantwoordelijkheid voor de detentie van de personen die in Guantánamo en in de geheime detentiefaciliteiten zijn opgesloten, dragen;
6. is van mening dat de Europese Unie en haar lidstaten hun bereidheid moeten uitspreken om gedetineerden die niet in staat van beschuldiging zijn gesteld, wier tenlastelegging is ingetrokken of die zijn vrijgesproken en die gevaar lopen in eigen land te worden vervolgd, op te nemen en asiel of humanitaire bescherming te verlenen, als de Verenigde Staten weigeren dit te doen;
7. is tevreden met het feit dat de Raad, de EU-lidstaten en de Commissie op de Raad Algemene Zaken van 26 januari over Guantánamo hebben gesproken en verzoekt hen een gemeenschappelijk standpunt vast te stellen over het feit dat de EU-lidstaten gedetineerden die geen enkele misdaad ten laste zal worden gelegd, maar die niet terug kunnen naar hun land van herkomst uit angst voor foltering of andere ernstige mensenrechtenschendingen, moeten opnemen; is van mening dat zij hierbij moeten zorgen voor permanente monitoring van het proces van de sluiting van Guantánamo en blijvend

aandacht voor het lot van de gevangenen van Guantánamo en de geheime gevangenissen moeten hebben, om te garanderen dat de mensenrechten en fundamentele vrijheden van deze gevangenen worden erkend, en dat zij eventuele verzoeken van de VS-autoriteiten moeten onderzoeken; is tevreden met het bezoek aan de Verenigde Staten van Jacques Barrot en het Tsjechische voorzitterschap om de Guantánamokwestie te bespreken;

8. verzoekt de Europese Unie, de lidstaten en de VS-autoriteiten om een onderzoek te voeren naar en volledige opheldering te brengen over de overtredingen en schendingen van het internationale en nationale recht op het gebied van mensenrechten, fundamentele vrijheden, het verbod op foltering en mishandeling en gedwongen verdwijning en het recht op een eerlijk proces die in samenhang met de "oorlog tegen terreur" zijn begaan, om de verantwoordelijkheid, inclusief de verantwoordelijkheid voor Guantánamo, de geheime detentiecentra en het programma buitengewone uitleveringen, vast te stellen en ervoor te zorgen dat de bedoelde overtredingen in de toekomst niet meer voorkomen en de strijd tegen het terrorisme wordt voortgezet zonder dat mensenrechten, fundamentele vrijheden, de democratie en de rechtsstaat worden geschonden;
9. verzoekt de EU-instellingen en de lidstaten de aanbevelingen in zijn resolutie van 14 februari 2007 over het verondersteld gebruik door de CIA van Europese landen voor het vervoer en illegaal vasthouden van gevangenen uit te voeren;
10. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de Hoge Vertegenwoordiger voor het GBVB, de parlementen van de lidstaten, de secretaris-generaal van de NAVO, de secretaris-generaal en voorzitter van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa, de secretaris-generaal van de Verenigde Naties en de President en het Congres van de Verenigde Staten van Amerika.